

AI-riktlinjer för undervisnings- och handledningspersonalen

Utbildningssektorn och sektorn för
småbarnspedagogik

25.2.2026

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
2 Allmänna principer.....	1
3 Dataskydd och datasäkerhet.....	2
4 Upphovsrätt.....	2
5 Riskklassificering av AI-system.....	3
6 AI-applikationer som används i undervisningen	5
7 Respons och kontinuerlig utveckling.....	5

AI-riktlinjer för undervisnings- och handledningspersonalen

1 Inledning

I dessa riktlinjer för användning av artificiell intelligens fastställs hur generativ artificiell intelligens används i undervisningen och undervisningsplaneringen inom utbildningssektorn och sektorn för småbarnspedagogik. Riktlinjerna är avsedda för personalen inom utbildningssektorn och sektorn för småbarnspedagogik, och de kompletterar Sibbo kommuns policy för artificiell intelligens som styr användningen av artificiell intelligens i Sibbo kommun i allmänhet.

Polycyn för artificiell intelligens och kommunens andra aktuella anvisningar om artificiell intelligens finns på [Intra](#).

Riktlinjerna baserar sig på Utbildningsstyrelsens material [Artificiell intelligens inom småbarnspedagogik och utbildning – lagstiftning och rekommendationer](#) och har kompletterats med Sibbos lokala perspektiv. Enligt Utbildningsstyrelsen förutsätter den snabba utvecklingen av artificiell intelligens och det ökade antalet AI-applikationer också yrkespersoner inom fostran och utbildning att utveckla pedagogiken, undervisnings mål och innehåll, stödet för lärandet samt bedömningen av lärandet och kunnandet. I och med att artificiell intelligens blir vanligare lär sätten att lära sig samt uppfattningen om information och kunskap förändras, men utvecklingen kommer inte att eliminera behovet av att lära sig till exempel att läsa, räkna eller behärska kärninnehållet i olika läroämnen.

2 Allmänna principer

1. Utbildningsanordnaren tillhandahåller de apparater och AI-system som används i utbildningen, såsom tjänster och applikationer som utnyttjar artificiell intelligens. Personalen och eleverna använder endast AI-system som godkänts av utbildningsanordnaren.

Personalen kan inte ålägga eleven att registrera sig i och skapa egna inloggningsuppgifter för en tjänst eller applikation som inte erbjuds av utbildningsanordnaren.

Utbildningsanordnaren ansvarar för att de AI-system som används är lagenliga och att lagstadgade skyldigheter uppfylls i användningen.

2. Användningen av artificiell intelligens ska vara pedagogiskt motiverad och främja målen i läroplans- och examensgrunderna. Användningen av artificiell intelligens har kopplats till Sibbo kommuns digitala strategi och Digistigen.

Artificiell intelligens i sig ses som föremål för lärande. Eleverna ska stödjas i att utveckla sin AI-kunnighet och sina färdigheter i att använda artificiell intelligens samt i att vara kritiska mot AI-produkter med hänsyn till elevernas ålder och målen för lärandet.

3. Användningen av artificiell intelligens ska vara så öppen och transparent som möjligt. Man ska alltid berätta för personalen, eleverna och vårdnadshavarna om att artificiell intelligens används om den används.
4. Om ett AI-system används i fostran eller utbildning ska man säkerställa att alla användare, såsom elever och personal, har tillräcklig förståelse för och förmåga att tolka och kritiskt bedöma de resultat som den artificiella intelligensen producerar.

Att förstå den artificiella intelligensens funktionsmodeller och gestalta dess effekter är utgångspunkten för ansvarsfull, säker och innovativ användning av artificiell intelligens. Möjligheter att använda artificiell intelligens och dess begränsningar ska bedömas kritiskt, och lämpligheten och eventuella olägenheter av användningen av artificiell intelligens ska bedömas på ett övergripande sätt i olika situationer.

5. När artificiell intelligens används ska läraren och den övriga personalen komma överens om principerna för hur artificiell intelligens används i studierna tillsammans med eleverna. Användningen ska vara öppen och etisk, och det är viktigt att eleverna får tillräckligt tydliga och åldersanpassade instruktioner om hur artificiell intelligens ska användas. Trafikljusen för användning av artificiell intelligens utnyttjas i uppgiftsanvisningar. Om man kommer överens om att artificiell intelligens inte används ska eleverna informeras på förhand om vad en eventuell användning av artificiell intelligens skulle leda till.
6. Då artificiell intelligens används ska man beakta dess eventuella felaktiga slutsatser och snedvridningar samt deras effekter. Felaktiga slutsatser och snedvridningar vid användning av artificiell intelligens ska diskuteras även med eleverna. Utbildningsanordnaren ska aktivt främja likabehandling och jämställdhet i sin verksamhet och säkerställa att användningen av artificiell intelligens inte leder till lagstridig diskriminering, t.ex. på grund av snedvridningar i algoritmer eller träningsdata.

3 Dataskydd och datasäkerhet

Sekretessbelagda uppgifter, icke-offentliga uppgifter eller material som innehåller personuppgifter får inte matas in i en generativ AI-applikation. Sådana uppgifter är bland annat namn, personbeteckning, verbal bedömning av elever, pedagogiska dokument, hälsorelaterade uppgifter, uppgifter om religiös övertygelse och arbetsgivarens andra icke-offentliga uppgifter. Det är viktigt att beakta att begreppet personuppgift är omfattande och också omfattar till exempel elevens bild och röst (såsom tal eller sång) när bilden eller rösten kan kopplas till eleven. Systemet kan också i stor utsträckning samla in olika uppgifter om användarna och systemanvändningen (bl.a. med hjälp av uppföljningsteknik) som klassificeras som personuppgifter.

Personalens kunnande om dataskydd och datasäkerhet upprätthålls med årliga Navisec-utbildningar samt sektorernas egna anvisningar och utbildningar.

4 Upphovsrätt

Det är förbjudet att använda verk, såsom läromaterial eller bilder, för att träna artificiell intelligens utan tillstånd av upphovsrättens innehavare. Detta gäller även elevernas verk, såsom bilder och originella texter. I

AI-applikationen kan man mata in innehåll som inte omfattas av upphovsrättsskyddet och öppet innehåll som inte omfattas av villkor för användningen. Det finns rikligt med material som är fritt från immateriella rättigheter (till exempel CC0-licensierat material) som lämpar sig för att användas med artificiell intelligens i undervisning och utbildning.

Innehåll som produceras av artificiell intelligens skyddas i allmänhet inte av upphovsrätten, eftersom det inte uppfyller kriterierna för människans kreativa arbete. Det slutliga innehållet ska i huvudsak vara skapat av en människa och uppnå verkshöjd för att innehållet ska få upphovsrättsskydd.

5 Riskklassificering av AI-system

Flera lagar eller författningssamlingar styr användningen av artificiell intelligens. EU:s AI-förordning (en. AI Act) är en författningssamling som styr bland annat hurdana AI-system som kan användas och i vilka situationer artificiell intelligens inte kan användas. Dess syfte är att de AI-system som används i EU ska vara säkra, transparenta, etiska, opartiska och övervakas av människor.

AI-förordningen har ett riskbaserat förhållningssätt till användning av artificiell intelligens. I förordningen har praxis i anknytning till artificiell intelligens klassificerats enligt följande kategorier:

- förbjudna AI-användningsområden (t.ex. att påverka människans beteende på ett skadligt sätt, att manipulera, att utnyttja sårbarheter hos en fysisk person, system för social poängsättning)
- AI-system med hög risk (inträde eller intagning till utbildning, att bedöma inlärningsresultat, att utvärdera en utbildningsnivå, att observera elevernas beteende)
- AI-system med begränsad risk (t.ex. generativa AI-applikationer, system som är i direkt växelverkan med personer, syntetiskt ljud-, bild-, video- eller textinnehåll)
- AI-system med låg risk eller riskfria AI-system (skräppostfilter, videospel som utnyttjar AI).

AI-system med hög risk är AI-system som på grund av sitt användningsändamål utgör en betydande fara för individernas hälsa, säkerhet eller grundläggande rättigheter. AI-förordningen innehåller flera begränsningar och skyldigheter för användning och funktion av sådana system, bland annat angående riskhantering och dataskydd. **AI-system med hög risk används inte inom undervisningen i Sibbo kommun.**

Nedan finns Sibbo kommuns tolkning av riskklassificeringar för användningen av AI-system i undervisningen.

Risikklassificering av AI-system i undervisningen:

Användningsändamål	Exempel	Anvisning för användare
Idéer och skissar	Timplaner, meddelandemallar	Får användas
Som stöd för lärande	Differentiering, sammanfattningar, övningsfrågor	Får användas
Att öva på källkritik	Att granska texter som producerats av AI och hitta fel i dem	Får användas
Att producera ljud-, bild- eller textmaterial	Att redigera sin bild, röst eller text med AI	Får användas, upphovsrätten och dataskyddet ska beaktas
Läromaterial som producerats av AI	AI sammanställer uppgiften/materialet enligt anvisning	Får användas, innehållet ska granskas
Lärandeanalytik och observation	Systemet observerar elevens framskridande och föreslår åtgärder	Får inte användas
Antagning av elever eller studerande	AI väljer gruppen enligt givna kriterier	Får inte användas
Bedömning av inlärningsresultat	AI bedömer elevens/studerandens verk	Får inte användas
Uppföljning och bedömning av beteende	Identifiering av ansikten, mätning av känslouttryck	Får inte användas

6 AI-applikationer som används i undervisningen

Undervisningspersonalen kan som hjälp i sina expertuppgifter använda applikationer som godkänts enligt Sibbo kommuns policy för artificiell intelligens. Personalen kan använda Copilot Chat i Sibbo kommuns M365-miljö. Skydd av företagsuppgifter ingår i Copilot Chat. Information som matas in i Copilot Chat används inte för att träna AI-systemet.

Godkända AI-applikationer sammanställs på Intrasidan [Tekoälyohjeistukset](#).

AI-applikationen Google Gemini tas i bruk i undervisning av elever i årskurser 7–9 och gymnasieelever. Applikationen används med elevernas och lärarnas konton i Google Workspace for Education. Eleven loggar in i applikationen med sitt elevkonto, inte med sitt personliga konto.

Enligt användarvillkoren för generativa AI-applikationer (t.ex. Microsoft Copilot och Google Gemini) är det förbjudet för under 13-åringar att använda applikationerna i fråga. Barnen inom småbarnspedagogiken och eleverna i årskurser 1–6 använder inte applikationerna självständigt.

I undervisningen används olika elektroniska läromedel av olika utgivare och serviceleverantörer. AI-verktyg som ingår i eller kommer att ingå i dessa elektroniska läromedel kan användas enligt läromedlets anvisningar och lärarens anvisningar.

Användningen av artificiell intelligens upphäver inte individens skyldighet att följa bland annat dataskyddslagen, lagen om småbarnspedagogik, lagen om grundläggande utbildning, gymnasielagen och informationshanteringslagen.

7 Respons och kontinuerlig utveckling

AI-verktyg och AI-system utvecklas i en mycket snabb takt. Personalen garanteras möjligheten att lämna in respons om sina erfarenheter till utbildningsanordnaren. Responsen hjälper oss att säkerställa att de AI-system som används lämpar sig för pedagogiskt motiverad användning av artificiell intelligens.

Enligt Sibbo kommuns policy för artificiell intelligens bär varje användare ansvar för att anmäla upptäckta fel och störningar till ansvarspersonen för AI-systemet.

[Processen för ibruktagande av AI-system](#) ska alltid följas då ett nytt AI-system tas i bruk i Sibbo kommun.

Digistigen och sektorernas andra pedagogiska anvisningar inkluderar användning av AI-system.